

Jacob Wamberg

”Figur/abstraktionens spiral: Worringer revisited”

For en nutid iagttager kan Wilhelm Worringers abstraktionsteori fra 1907, *Abstraktion und Einfühlung*, virke lettere besynderlig. Hvorfor skulle abstraktion være et forsøg på at overkomme en åndelig agorafobi, en angst for naturen i dens ufiltrerede vidder, gennem en identifikation med naturens døde materier, par excellence krystaller? Og hvorfor skulle naturalisme omvendt være funderet i empati, en indlevelse i organisk-levende væsener? Her skal jeg imidlertid vise, at Worringer havde fat i en lang ende, der kan yde nødvendigt modspil til friktionsløs hegeliensk evolutionisme. Med støtte i Robert Smithsons entropitænkning, kompleksitetsteori og filosofisk antropologi skal jeg fremskrive en kunsthistoriografi, der svinger mellem omverdensdistance og omverdensindlejring: figur/abstraktionens spiral.